

MATI IN GOSPODINJA

LETO 1931 — ŠTEVILKA 8.

Krščanska družina

Ali veš, kaj je krščanska družina? In v čem se razlikuje od nekrščanske? In zakaj pravimo, da je prav krščanstvo preuredilo smisel družine in zakona? Poskusimo to nekoliko bolje doumeti!

Mislimo na mater in otroka. Ali pomeni otrok vsaki materi isto? Mislím, da ne. So matere, ki ravnaajo z otroki nežno in skrbno ter skrbje tudi za to, da ne utrpe kakšne škode na duši. Zakaj neki? V svoji duši so občutile, da jim je z otrokom Bog podaril in izročil skrivnost, večnostno vrednoto, ki jo morajo varovati in vzgajati in v njej vzbuditi iskrico božjega spoznanja. Vidijo torej v otroku še nekaj čisto drugega kot pa samo svojega naslednika. Morebiti so se tega zavedle ob kaki posebni priliki, n. pr. v bčiču, ko jim je bilo nenkrat jasno: Tudi tvoj otrok je božji otrok. In zato imajo spoštovanje do otroka. — To so krščanske matere, ki so prejele razumevanje in spoštovanje za otroka iz Kristusove resnice in milosti.

Žal pa, da so tudi matere, ki niso bile deležne tega spoznanja. Nič jim ni na tem, da je otrok dar božji. Skrbje sicer zanj, ga hranijo in oblačijo, morebiti ga celo negujejo, celo čez mero, ga razvajajo in lišpajo ter so ponosne na to, če ga drugi občudujejo in hvalijo. Z vso svojo skrbjo in preudarnostjo pa ostanejo samo na površju. Ne morejo in ne znajo pogledati globlje do božjega jedra v človeškem življenju. Ker same računajo s samo zunanostjo, vzgajajo tudi otroke samo za to. Take matere niso

krščanske matere in krščanstvo jih še ni preobrazilo.

Vidimo torej pri teh dveh različnih vrstah mater tudi dvojno povsem različno ljubezen. Krščanska materina ljubezen je povsem drugačna od one materine ljubezni, ki je še ni prevzelo pravo krščanstvo. Z gotovostjo pa smemo tudi trditi, da ta dvojna različna materina ljubezen urejuje tudi zunanje razmerje med materjo in otrokom, pa tudi vso vzgojo. Kjer živo krščanstvo preveva materino dušo, tam je tudi materina ljubezen vsa lepa in plemenita.

Čisto podobno kakor med materjo in otrokom pa je krščanstvo uredilo tudi razmerje med možem in ženo. To je ono čudežno, kar krščanstvo vsakemu pove; otrok božji si. V kogar dušo je prišlo to razsvetljenje in jo je vso presunilo, ta čuti tudi sam, da je sam sebi velika in sveta skrivnost. In če bi vsak človek hotel o tej skrivnosti božjega otroštva razmišljati, bi moral spoštovati samega sebe, svojo dušo in svoje telo in prav tako tudi bližnjega.

To je tudi prvotno krščanstvo vernikom z vso resnostjo vedno in povsod razlagalo in vemo, da je bilo to ženi pot do prostosti, prčstosti otrok božjih. Priznanje te prostosti si je krščanstvo pridobilo z junaško krvjo sv. mučenic. Na ta način so krščanske device zmagale pogansko krvočnost in moškemu spolu izsilile spoštovanje do ženske časti.

Spoštovanje do žene zveni tudi iz čudovito lepe pridige na gori; da mož ne sme svoje žene odpustiti; da je svojo ženo duhovno sprejel vase; da nista več dva, ampak le eden, zve-

zana v veselju in žalosti, v življenju in smrti; da oni, ki ženo svojega bližnjega poželjivo pogleda, v svojem srcu prelomi zakon.

In kar je Gospod v kratkih in jedernatih besedah povedal svetu, to je njegov apostol Pavel prvim kristjanom zopet in zopet zabičaval: »Vi močje, ljubite žene, kakor je Kristus svojo Cerkev ljubil in se je zanjo daroval!« — Močje so tedaj tudi razumeli in so gledali svoje žene s povsem drugačnimi očmi kot prej. Sramota in prestopok pred samim Bogom je bilo nizkotno o ženi govoriti ali tako misel o ženi v srcu imeti. Tedaj je bila še le prava ljubezen mogoča.

V srcu moča, v katerem ni spoštovanja pred skrivnostjo žene, je pač mogoče zgolj veselje na zunanji lepoti, je mogoča tiha preračunjenost, da bo ženitev s to ali ono lep dobiček in pridobitev cenene delovne moči; ni pa mogoča resnična vdanost in spoštovanje do žene. Za takega moča je žena predmet poželenja, igrača strasti, točka in postavka v proračunu, nikoli pa ne skrivnost.

Za krščanskega moča pa je žena vse kaj drugega: svetišče, posoda prihodnosti, božja skrivnost.

Če pa mož izbere ženo za življenjsko družico, je ta skrivnost še posebej velika. »To je skrivnost v Kristusu in cerkvi,« pravi sv. Pavel. Poročiti se ni samo človeška volja, ampak vklonitev dveh pod božji zakon. Ne trdi zakon, kjer vlada samo železni moraš, ne samo, da odloča »glava družine« in ni in ne sme biti despot, tiran nad ženo in otroki, ampak zakon velike in lepe ljubezni.

Ali razumemo zdaj, kako in kje ima krščanski zakon opravka z vero? Kaj pomeni to, da je zakrament? Različni ljudje pridejo do enotnosti v krščanskem zakonu, k življenjski skupnosti: v spoštovanju in v očeh vere.

Krščanski mož in krščanska žena se ne gledata s »kino-očmi«, ki ostanejo le na površju, ampak z očmi vere, ki prodro tudi v notranjost in

iščejo lepoto, pristnost, bogopodobnost duše. Dasta se v vsem Bogu na razpolago. In tu ter v tem je možna ljubezen največje lepote; tu postane moralna moč. Iz nje raste odgovornost in čut dolžnosti, ki preobrazita fanta v moža, dekleta v ženo. Ljubezen je potem izhodišče za čudež v družini, za potomstvo, ki ga posvetita že oče in mati s svojim krščanskim mišljenjem. Iz družine cvetijo potem čudežni cvetovi ljubezni, ki se žrtvujejo zopet in zopet kot seme bočnosti.

Usodne zmote

Težko bi našli zadevo, v kateri bi bilo med izobraženci in preprostimi ljudmi toliko zmot in predsodkov ter toliko škodljivih navad in razvad kakor v zadevi *vsakdanje prehrane*. V tem važnem vprašanju odločajo največkrat stare vkereninjene navade, ki prehajajo od starih na mlade iz roda v rod. Že v najnežnejši otroški dobi se začne otroku okus kvariti z neprikladnimi jedili in pijačami, 'a se bolj in bolj odtujuje čistemu prirodnemu okusu in ima končno, ko doraste, prav isto rmenje o tem ali onem živilu kakor njegovi predniki.

Večina ljudi je n. pr. še dandanes trdno prepričana, da je goveja juha najboljša krepčilo za zdrave in bolne, da je meso najokusnejša in seveda tudi najredilnejša hrana, da je bel kruh najboljši kruh, da so razna slačka močnata jedila in sladkarije sploh višek vseh dobrot itd.

Novodobna veda je pa neoporečno dognala, da so to velike, večkrat celo vsodne zmote, ki so človeštvu v največjo škodo, ker so vzrok raznim težavam in nadlogam. Nešteti znanstveniki po celem svetu so v novejšem času dokazali, da je *meso najslabše živilo*. Kdor ga uživa redno v obilni meri, si nakopava razne bolezni in krajša življenje. Kjer pride na mizo poredko in kot dodatek k rastlinski hrani, naravnost ne škoduje. Koristi pa tudi ne, ker se da brez mesa sijajno živeti.

Goveja juha je v novejšem času popolnoma ob veljavo. Dokazano je, da čim manj je jemo, tem bolje za naše zdravje.

O *belem kruhu* smo že pisali. To je pena, ki nima skoro nobene redilne snovi, pač pa obremenjuje, ako ga redno in obilno uživamo, naše telo z raznimi škodljivimi snovmi.

Kako ogromne količine raznih *sladkarij* in *sladic* pojedjo dandanes po mestih in sploh v premožnejših slojih, pa večini niti na misel ne pride, da so to le naslade in dražila za razvajen goltanec, ki več škodujejo nego koristijo, zlasti če jih uživamo redno. Tudi običajni beli sladkor ni tako nedolžen kakor se navadno misli.

Solimo tudi vobče preveč, dasi bi lahko živeli brez kuhinjske soli in bi morali vedeti, da obilno soljenje škoduje našemu telesnemu ustroju.

Zmotno je tudi mnenje, da je *svinjska mast* najboljša zabela. Za naše zdravje so mnogo bolj prikladne rastlinske masti, razna olja, zlasti oljčno olje. Da so *kava*, *čaj*, *kakao*, *čokolada* slaba živila, ni treba dokazovati. Bolj nego živila so to le dražila, ki v količkaj obilni meri in redno uživana nikdar niso brez slabih posledic. Prav taka ali še hujša dražila so *popper*, *paprika*, *ocet* in še razne druge snovi, ki jih pridevajo jedilom, da so bolj dražilna.

Kakšna usodna zmota je dalje mnenje, da morajo biti vsa živila *dobro kuhana*, češ da sicer niso niti užitna, niti prebavna, niti dovolj tečna. Pa je uprav nasprotno resnica. Samo krompir in fižol nista užitna sirova. Vse drugo pa, kar zraste na polju in na vrtu, se da s pridom uživati v presnem stanju, ako je primerno pripravljeno. Zlasti pa velja to za sadje in vso zelenjavo. Malokdo ve, da se z dolgotrajnim kuhanjem živila pokvari, ker vrcina uniči življenjske sile (vitamine), ki jih je v njih nasnovalo solnce. Če potem *odlijemo še vodo*, v kateri se je n. pr. zelenjad kuhala, smo jo oropali še raznih neogibno po-

trebnih rudninskih snovi in za jed nam ostane *gola slama*, ki jo pa potem z raznimi začimbami tako predelamo, da se nam zli dobra.

Marsikomu vse to, kar smo tu našli, ne bo šlo v glavo. Preveč smo zaverovani v stare navade in se nam zde takele novice neverjetne. Pa je vendarle vse to gola resnica. Posebno potrebno je, da se o tej zadevi pouči *vsaka gospodinja*, ki ima skrbeti za zdravo hrano svoji družini. Uprav ta namen je izšla ravnokar knjiga: *Prehrana po novih zdravstvenih načelih*, ki obravnava na 224 straneh vsa najvažnejša vprašanja ugodne prehrane. Po 323 zapisih (receptih), ki so vsi praktično preizkušeni, se dajo pripraviti jedila, ki popolnoma ustrezajo vsem zahtevam zdrave, popolne človeške prehrane. Knjigo se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in velja broširana Din 30, krasno v platno vezana pa Din 40. X.

Za dekleta!

Dsettedenski kmetijsko-gospodinjski tečaj.

V sodobni gospodarski krizi je važna naloga kmetске žene, da odpomore tej krizi. To lahko stori z vzornim gospodinjstvom. Ni pa vsaka gospodinja imela prilike, da bi se za to svojo nalogo izobrazila. Temu hočejo odpomoči 10 tedenski kmetijsko-gospodinjski tečaji, zlasti onim ženam in dekletom, ki zaradi gmotnih ali drugih ovir ne morejo posečati dalje trajajočih gospodinjskih šol. Slovenska kršč. ženska zveza kot matica ženskih društev in dekliskih odsekov že več let prireja tovrstne tečaje. Pouk v teh tečajih je teoretičen in praktičen. Obravnava se: Vzgojeslovje, lepo vedenje, zdravstvo, državožnanstvo, živiložnanstvo, gospodinjsko spiseje, računstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo in mlekarkarstvo ter še ročna dela: prikrejevanje in šivanje perila in preprostih oblek, zlasti pa še krpanje in mašenje perila. Tečajnice so v tečaju zaposlene od 7 do 5 popoldne. Ti tečaji se

vrše v vaseh, zlasti pri fari, kjer je na razpolago društveni dom ali društveni prostori sploh. — Kaj naj store v kraju, kjer bi radi imeli tak kmetijsko-gospodinjski tečaj? Ako se prijavi za tečaj 16 žen in deklet in je na razpolago kuhinja in šivalnica ter stanovanje za voditeljico tečaja, naj kaka ugledna oseba dotičnega kraja n. pr. gospod župnik ali kaplan ali prosvetno društvo ali ženski ali dekliški odsek ali Marijina družba to sporoči Slovenski krščanski ženski zvezi, Ljubljana, Miklošičeva c. 5, ki bo na to dala vse potrebne informacije. Tečaji se vrše po večini v jesenskem in zimskem času z začetkom 1. oktobra.

Prehrana brez mesa

(Nova kuharska knjiga.)

Prevrat v naši dosedanji kuharski umetnosti, a v zdravstvenem oziru napredek pomeni najnovejša kuhinjska knjiga: *Prehrana po najnovejših zdravstvenih načelih*. Po spisih dr. med. M. Bircher-Bennerja in po zbirki kuharskih zapiskov (receptov) gospe Berte Brupbacher-Bircher v Curihu, priredila Štefanija Humek, učiteljica gospodinjstva. 224 strani, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, cena 30 Din, vezana 40 Din. Poleg mnogih nemških zdravnikov propagira znani švicarski zdravnik dr. Birchner-Benner že nad 30 let z največjim uspehom nauk o prehrani brez mesa, pripravljeni po načinu, ki ustreza sedanjemu stanju vede o prehrani človeštva. On dokazuje, da je v naši dosedanji mesni prehrani mnogo slabega, naravnost usodnega in da moramo marsikatero bolezen ali prerano smrt pripisati na rovaš napačne prehrane. Sploh si je današnja moderna medicina ta nauk zelo osvojila in ga tudi že naši domači zdravniki priporočajo pri raznih obolenjih. V 323 zapisih, ki so vsi skrbno preizkušeni, lahko pripravimo jedila, ki popolnoma odgovarjajo vsem zahtevam zdrave, popolne človeške prehrane. Sledi navodilo za peko kru-

ha, preprosti jedilnik (za vsak mesec 4 vzorci), dalje obširnejši jedilnik s pičlo presno zelenjadjo ter kratka razprava o presni (nekuhani — surovi) hrani. Knjigo našim gospodinjam toplo priporočamo.

Kako shranjujmo ključe

Komu se še ni zgodilo, da bi bil izgubil ali založil ključce ter jih potem zaman iskal? Pa naj jih imamo vse lepo na obročku, ali pa v posebni košarici kakor je to običaj, vseeno se včasih dogodi, da smo jih založili baš takrat, ko bi jih najbolj rabili. Zato ni čudno, da tudi gospodinja, ki ima polno glavo in roke dela in skrbi, pogosto jadikuje in sprašuje: »Ključce sem zalozila! Kdo jih je morda videl?« To iskanje ključev, posebno če je sila, je zelo neprijetno in mučno; pa ne samo za gospodinjico temveč tudi za vso njeno okolico.

Take in slične neprijetnosti pa preprečimo ako uredimo shranjevanje ključev na tale način:

V vsaki hiši alj stanovanju imamo gotovo vsaj en odvišen *predal ali predalček, ki ga lahko zaklenemo*. V ta predalček torej spravimo vse ključce, ki so pri hiši. Tam so varno zaprti in se ne morejo nikamor izgubiti. *Ključček tega predalčka*, v katerem so shranjeni ostali, pa naj nosi gospodinja na sebi *na vrvič ali verižici*, ali pa morda v denarnici, da se ji nikakor ne more izgubiti. Za vsak slučaj je pa vendar priporočljivo, da imamo ta ključ, ki zapira in varuje vse ostale, v dveh izvodih, od katerih pa hrani drugega mož-gospodar. Navsezadnje bi bil lahko kje shranjen še tretji ključek, za izreden slučaj, ako recimo gospodinja in gospodarja ni doma.

Če pa ima hiša ali stanovanje dosti različnih prostorov in pohištva (omar, miznic), ki jih je treba zaklepati, torej mnogo različnih ključev, za vsakega izmed prostorov, tedaj pa postopamo takole:

Vsi ključi enega prostora ali sobe (vseh omar in miznic) so spravljani v isti sobi v določenem zaprtem predalu

ali omariči. To velja potem na enak način za vse ostale prostore tako, da odpade neprijetno, zamudno in utrudljivo iskanje ter tekanje sem in tja.

Kdor pa urejuje stanovanje nanaovo, si lahko uredi zadevo s ključi veliko bolj preprosto; vse omare in predale opremi z enakimi ključavnicami, da je v celem stanovanju potreben en in isti ključ za zapiranje vseh omar in podobnega pohištva. Ta pa naj ne bo samo eden temveč jih bodi toliko, da je v vsakem prostoru po eden pri roki, seveda spravljen na strogo določenem prostoru.

Če si hočemo prihraniti mnogo tekanja, odklepanja in zaklepanja omar in predalov ter opravka s ključi, tedaj si pomagamo še takole: Najprvo poskrbimo, da je v veži ali predsobi kakšen predalček, mogoče isti predal, v katerem shranjujemo ključe. Tam notri imamo potem tudi vedno majhno vsotico denarja, predvsem drobiža. Kadar je treba hitro odpraviti tega ali onega, pa najsibo to že revež, delavec ali donašalnc računov, imamo denar vedno pri roki. Tako odpade tekanje po hiši, zamudno delo odklepanja in zaklepanja, povpraševanje po drobižu itd. S. H.

Jejmo korenje!

Korenje ali korenček je važno živilo ter zelo okusna jed, četudi ga nekateri kar nič ne upoštevajo in ne marajo. V času slabih sadnih letin nadomešča celo sadje, ker lahko pripravimo iz njega razne izdelke, ki jih imamo potem namesto sadne mezge, marmelade itd.

Korenje vsebuje obilo sladkorja in sicer vrtno več kakor poljsko. Ima pa v sebi tudi precej železa, ki je človeškemu organizmu zelo potrebna snov. Korenček upliva ugodno na zdravje, posebno če trpimo na glavobolu ali splošni oslabeledosti. Pa tudi če smo slabe volje ali potrti nas uživanje korenja poživljuje in spravi zopet v dobro razpoloženje. Zdravilni učinek te zelenjadi je v domačem zdravilstvu že zlavnai znan in priznan. Pri nas se

pa navadno smatra za pridelek, ki po splošnem mnenju kot samostojna jed ni kdovekaj prida. Žalostno je da ga navzlic njegovi hranilni vrednosti doslej nismo pripravljali kot samostojno zelenjadno jed, temveč povečini samo kakor nekako začimbo za običajno »govejo juho«. In vendar nam da korenje celo vrsto okusnih jedil, posebno dokler je mlado. Razen zelenjadnih jedil in sirove solate delamo iz njega tudi sladice, ki so zelo okusne, zdrave in redilne.

Ob priliki bomo navedli nekaj jedi iz korenja, ki so posebno zdrave, dobre in priporočljive. S. H.

Gnezda in legla delavske tuberkuloze (jetike)

Najstrašnejša bolezen, na kateri hira in umira naše delavstvo, je tuberkuloza. Da dobimo realno in popolnoma objektivno sliko o vsakoletnih žrtvah, katere zahteva tuberkuloza od našega delavstva in od našega narodnega gospodarstva, navajamo v sledečem nekaj podatkov Okrožnega urada za zavarov. delavcev (OUZD) v Ljubljani.

V letu 1928 je bilo bolnih na tuberkulozi 2278 ali 2.56% vseh zavarovancev. Bolezensko podpornih dni je zahtevala tuberkuloza v tem letu 173.919, kar znaša 18.43% vseh bolezensko podpornih dni. Na vsakega zavarovanega delavca je odpadlo 1.95 bolezensko-oskrbnih dni radi tuberkuloze. Radi tuberkuloze je umrlo 184 delavcev, kar znaša 34.64% vseh smrtnih slučajev.

V letu 1929 je bilo bolnih na tuberkulozi 2067 ali 2.18% vseh zavarovancev. Bolezensko-podpornih dni je zahtevala tuberkuloza v tem letu 132.544, kar znaša 13.52% vseh bolezensko-podpornih dni. Na vsakega zavarovanega delavca je odpadlo 1.40 bolezensko-oskrbnih dni radi tuberkuloze. Radi tuberkuloze je umrlo 135 delavcev, kar znaša 23.98% vseh smrtnih slučajev.

Na vseh podporah je izdal OUZD

v Ljubljani od 1. julija 1922 do 31. decembra 1930 238.637.710 Din. Od svoje ustanovitve pa do danes je OUZD v Ljubljani izdal za bolno delavstvo že četrto milijarde dinarjev.

Od tega zneska odpade okoli 20 % ali okoli

50 milijonov dinarjev

samo na tuberkulozo.

Naše narodno gospodarstvo je izgubilo radi tuberkuloze od 1. julija 1922 pa do 31. decembra 1930 samo pri članstvu OUZD v Ljubljani

1.158.139 delavnih dni.

V tem niso vpošteti dnevi zdravljenja tuberkuloze od 52. tedna dalje, kakor tudi ne izguba delavnih dni radi smrtnih slučajev.

Kakšne ogromne številke bi dobili, ako bi poleg gornjega računali še tuberkulozna obolenja svojcev članov OUZD-a, nadalje tuberkulozna obolenja delavcev, ki niso zavarovani pri OUZD-u (rudarjev, železničarjev ter privatnih, javnih in državnih nameščencev) in tuberkulozna obolenja svobodnih poklicev (industrijcev, trgovcev, obrtnikov in kmetov)?

S popolno sigurnostjo smemo torej trditi,

da zahteva tuberkuloza v dravski banovini vsako leto tisoče človeških življenj in sto milijonov izdatkov.

Zavedajoč se gornjih dejstev, je začel OUZD v Ljubljani energičen boj proti tuberkulozi. V Ljubljani je ustanovil poseben antituberkulozen dispanzer za zavarovane delavce. Nadalje je organiziral OUZD poučna predavanja o tuberkulozi s skioptičnimi slikami in filmi. Na iniciativo OUZD-a se je ustanovila »Osrednja protituberkulozna liga v Ljubljani«.

Nadaljnji koraki protituberkuloznega delovanja OUZD-a so namenjeni iskanju vseh tuberkuloznih gnezd in legel. V tem cilju je OUZD ugotovil število tuberkuloznih obolenj in bolezensko-podpornih dni v področju vsake ekspoziure. Na vsakega zava-

rovanega delavca je v letu 1929 povprečno odpadlo pri ekspoziurah:

Maribor	2.30	podp. dni
Ljubljana	1.76	
Zagorje	1.61	
Kočevje	1.58	
Ptuj	1.47	
Murska Sobota	1.37	
Konjice	1.09	
Krško	1.06	
Celje	1.05	
Kranj	0.93	
Slovenjgradec	0.92	
Gornja Radgona	0.92	
Šoštanj	0.88	
Tržič	0.80	
Kamnik	0.78	
Logatec	0.62	
Jesenice	0.56	
Novo mesto	0.43	

Skupaj 1.40 podp. dni

Iz gornjih podatkov je razvidno, da tuberkuloza najbolj pustoši v območju ekspoziure v Mariboru. Nato sledi v daljšem presledku ekspoziura v Ljubljani. Protituberkulozno delovanje bo treba torej v območju teh ekspoziur najbolj intenzivno izvajati.

V bodoče bo OUZD v Ljubljani ugotavljal število tuberkuloznih obolenj tudi po posameznih obratih. Na ta način se bodo morala brezpogojno najti vsa gnezda in legla tuberkuloze. Pri podjetjih, katerih nameščenci prekomerno boleajo na tuberkulozi, se bodo storili nato primerni koraki, da se bodo našli in odpravili pravi vzroki tuberkuloze (nezdrave delavnice in stanovanja itd.).

Za izvedbo tega načrta bo pa treba seveda še dosti napornega dela in dosti časa.

Ne misli pravično o sebi, kdor misli le slabo o drugih.

Mnogi govorijo, da so pošteni, dokažejo pa ne.

Ljudje, ki veliko govore, ponavadi prav malo vedo.

Banašema

Zgodba o piščancu, ki je izgubil mamo

Teža groznega glasu se je piščanček tako prestrašil, da jo je udrl čez drn in strn. Tekel je in tekel in se ni prej ustavil, dokler ni prišel iz trave na zeleni mah, kjer se je travnik končal in začel gozd. Tu je šele obstal in pogledal nazaj. Črnega ptiča ni bilo nikjer več. Piščanček se je oddahnil in počasneje nadaljeval pot.

Na parobku gozda se je leno solnčil stric jež. Piščanček se mu je približal in ga pobaral:

»Čiv čiv čiv, ali veš, kje je moja mamica?«

Jež je bil silno jezen, ker ga je piščanček zbudil iz najlepšega spanja. Zvil se je v bodečo kepico in zbedel piščančka.

»Čiv čiv,« je zajamral piščanček in krvaveč bežal od nevljudnega ježa. Poslej ni zaupal nikomur več. Nikogar več ni hotel pobarati za mamo. Sam, brez tuje pomoči jo mora najti!

Dolgo je taval po gozdu. Slednjic se mu je vendar posrečilo priti do ceste in po cesti do nizke bele hiše.

»Tukaj bo moja mamica,« si je mislil piščanček in stekel na dvorišče. Pa se je motil. Njegov mame ni bilo tam. Niti tetk, Jarčke, Belke in Kokodajse, niti lepega Kokodončka ni bilo.

»Joj, kaj bo sedaj?« je zaskrbelo piščančka. Bil je truden in lačen in kar nič se mu ni ljubilo potovati dalje med takimi pošastmi, kot sta bila stric jež in črni ptič.

Kar tu ostanem, si je mislil in korajžno odskakljal v hišo. V veži ni bilo nikogar. Vrata v izbo so bila odprta. Piščanček je skočil čez prag. Tudi v izbi ni bilo nikogar. Aj, dišalo pa je, dišalo v njej! Po samih maslenih poticah in mastnih kračah. Piščanček se je oziral okoli. Izba je bila lepo pospravljena. Na oknih so bile rože. Iavorjeva miza je bila z belim

prtom pogrnjena in na njej in na stoli okoli nje so stale košare in košarice, napolnjene s sladkimi poticami, pirhi, pomarančami in kračami.

Bila je velika sobota in vse te dobrote so čakale gospoda, da jih blagoslovi. Seveda piščanček tega ni vedel.

Ko je tako ogledoval, je zaslišal glasove in korake v veži. Piščanček se je začel ozirati, kam bi se skrnil. Pa ni bilo nikjer nič pripravnega. Izba je bila svetla in povsod bi ga lahko videli. Do klopi pri peči, kjer bi ga edino ne mogli najti, pa je bilo predaletč.

Kaj storiti? Piščanček, bistra glava, jo je takoj iztuhtal. Pri enem stolu, na katerem je bil velik jerbas z velikonočnimi dobrotami, je stala pručka. Piščanček je skočil na pručko, s pručke na stol, s stola v jerbas in smuk! — se je skrnil sredi velikega, še toplega kolača.

Komaj se je piščanček skrnil, je v sobo stopila gospodinja in za njo še druge ženske v lepih zlikanih predpasnikih. Vsaka je stopila k svojemu jerbasu. Piščanček je čepel v kolaču in čakal, kaj bo...

V izbo je stopil mašnik in za njim ministrant. Ženske so pokleknile in sklenile roke. Mašnik je molil in ko je končal, je blagoslovil jerbase. Po blagoslovu so ženske vstale, vzele vsaka svoj jerbas in se poslovile od gospodinje. Tudi tistega, v katerem je bil piščanček, je pograbila ena — in sicer baš Mlakarjeva mama. Pa piščanček tega ni vedel. Blagodejna toplota, ki je prihajala od kolača, ga je tako omamila, da je zaspal.

Ko je Mlakarjeva mama prišla domov, je postavila jerbas s svetim spoštovanjem na mizo, da bi razložila iz njega stvari. Kako pa se je začudila in z njo vsa družina, ko je nenadoma iz srede kolača skočil na mizo izgubljeni piščanček in začudeno gledal okoli. Piščanček, ki je v Mlakarjevi

mami takoj spoznal gospodinjo svoje kurje mamice, je veselo dvignil glavo in jo pozdravil:

»Čiv čiv čiv — še sem živ!«

Tako je piščanček zopet našel svojo mamo, sestrice in bratce, tetke in lepega strička. Ker je na tako čuden način prišel nazaj in je prejel tudi velikonočni blagoslov, zato uživa v Mlakarjevi hiši posebno pravico, da sme hoditi v izbo, skakati na stole in celo v zibelko male Mlakarjeve Micike sme, in to še sedaj, ko je že zrastel v lepega petelinčka, še mnogo lepšega, kot je sam striček Kokodoneček. (Konec.)

J. V.:

Kako je Kračev Šime smrt strahoval

Kračev Šime je zadovoljno živel v svoji bajtici tam ob gozdu na samoti. Vedno je bil vesel in če si ga srečal na cesti, je vedno žvižgal eno pesem, menda je bila edina, ki jo je znal. Dasi mu je že peti križ visel na ramah, je bil še čudovito mladih moči in kogar je opil s svojo žilavo roko, temu se ni dobro godilo. Ljudje so sicer pravili, da s kolesci v njegovi glavi ni vse v redu, da je Kračev Šime malo tako... Pa ne sodimo ga, ker dobro vemo, da je morda prav zaradi tega znal biti včasih presneto brihten. In še ena stvar je bila pri njem, katere ne smemo pozabiti: nikoli ga ni bilo strah, nikogar se ni bal. Saj je rad pripovedoval, da se mu je nekoč sam peklenšček prikazal in Šime mu je dve breči dal in mrcina je pri priči izginil. In še je pripovedoval, kako je v vojni s svojo bridko sabljo dve sovražnikovi glavi z enim mahom po tleh zakotalil. In so ga včasih dražili, da to ni res. »Sapramiš, kaj mislite, da Kračev Šime laže? O, pa še kako res je bilo vse, sapramiš!« je vselej jezno odgovoril.

Pa so si ga vaški fantje nekoč vendar le hoteli privoščiti.

Da! Šime bo bežal, smrti se bo zbal, smrti, ki ga bo v Črnem grabnu

srečala. Da, Šime bo bežal!

Največji fant v vasi — Primčev Janez — se je z rjuho ogrnil čez glavo, koso čez ramo del in v roko veliko svetilko vzel in šel na samotno pot v Črni graben. Da, da, takega se mora še Šime bati! In v Črnem grabnu...

Drugi so šli nad Šimeta.

»Hoj, Šime Krača! Hoj!« so ga klicali pred njegovo bajto.

»Sapramiš!« je jezno zagodlo skozi okno. »Kdo pa ste? Roparji? Razbojniki ali tatovi, sapramiš!«

»No, Šime, no! Nismo tatovi ne razbojniki. Saj se poznamo, Šime!«

»Sapramiš! Pa kaj vas luna nosi tod okoli ali kaj?«

»Hej, Kračev Šime! Pravijo, da se ničesar ne bojiš...«

(Dalje prihodnjič.)

Ivan Lepušič:

Lisica in človek

Lisica je srečala v gozdu človeka: »Dober dan, prijatelj!«

»Bog daj!«

»Ti si gotovo izmed tistih, ki jik imenujejo izobražene, zato mi povej, kaj pravijo ljudje o meni!«

»Jako te hvalijo in občudujejo tvojo premetenost in zvižčnost,« je odgovoril človek.

»Zares, prijatelj, slišala sem, da je vlada prepovedala nositi puške in pobijati moj rod, da sme puške nositi samo tisti, ki dosti plača, a za tistega naš kožuh nima vrednosti.«

»Pač res, vlada je prepovedala nositi puške,« je dejal človek, »ali jaz imam dobro železje doma, da se v njem lisice vjamejo in to železje leži pred vhodom v kurnik.«

»Ojej, prijateljček, kako si moder,« je odgovorila lisica. »In učiš tudi mene, da bi bila razumna.«

Neko noč pride lisica h kurniku tistega človeka, se spretno izogne železne pasti, o kateri je gospodar govoril, ter odnese vse kokoši s petelinom vred.

Človek, glej, kaj govoriš in s kom govoriš in ne govori nikdar tja v en dan!